הא גמרינן ר"ח מדיוה"כ ולא פרכינן התם כפרה מיכתב כתיבא גלויי מילתא בעלמא הוא אבל הכא איכא למימר כולה מילתא לא גמרינן אלא כדא"ר חמא בר' חנינא [א]שעיר ושעיר ה"נ שעיר ושעיר ואיתקוש שעירי רגלים לשעירי ראשי חדשים מה שעירי ראשי חדשים אינן מכפרין אלא על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף אף שעירי הרגלים אינן מכפרין אלא על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף: איבעיא להו כי אמר ר' יהודה על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף הני מילי בחטא שאין סופו ליודע אבל חטא שסופו ליודע כמי שיש ידיעה בסוף דמי ושעיר הנעשה בחוץ ויוה"כ מכפר או דלמא אפילו חטא שסופו ליודע השתא מיהא חטא שאין מכיר בו אלא ה' קרינא ביה ת"ש דתניא על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף וחטא שסופו ליודע שעירי הרגלים ושעירי ר"ח מכפרים דברי ר"י: ר"ש אומר שעירי הרגלים מכפרין אבל לא שעירי ר"ח וכו': א"ר אלעזר א"ר אושעיא מאי טעמיה דר"ש אמר קרא [1]ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה והאי קרא בשעיר דר"ח כתיב ויליף עון עון מציץ נאמר כאן עון ונאמר להלן [2]עון מה להלן טומאת בשר אף כאן טומאת בשר אי מה להלן עולין אף כאן עולין עון העדה כתיב מכדי מיגמר גמרי מהדדי נכפר דר"ח אדידיה ואדציץ נפקא מינה להיכא דנשבר הציץ אמר קרא עון עון אחד הוא נושא ואין נושא ב' עונות ונכפר ציץ אדידיה ואדר"ח נפקא מינה לטומאה דאירעה בין זה לזה אמר קרא אותה אותה נושא עון ואין (א) אחרת נושא עון רב אשי אמר כתיב הכא עון העדה עדה ולא קדשים והתם כתיב עון הקדשים קדשים ולא עדה אשכחן שעירי ראשי חדשים דמכפרי על טהור שאכל את הטמא שעירי רגלים דמכפרי על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף מנלן כדאמר ר' חמא ברבי חנינא [ב]שעיר ושעיר ה"נ שעיר ושעיר ואיתקוש

ואיתקוש

הסם כפרה. בגופיה כתיב (במדבר כח) לחטאת לה' פירש לך הכתוב בו כפרה על חטא שאינו ידוע ומשמע דלכל חטאים שאינם ידועים משמע: **גלוי מילתא בעלמא הוא.** דגמרי מיוה"כ שלא יכפר אלא (ב) טומאת מקדש וקדשיו הלכך ליכא למיפרך מה ליוה"כ שכן מרובה כפרתו דהא לא גמרינן מיניה כפרה אלא מיעוטא הוא דגמרינן מיניה(ג) אבל כולה מילתא כגון שעירי הרגלים דלא מיפרשא כפרה דידהו לכפר הוא דכתיב בהו ולא פירש על מה (ד) וא"ת בא ללמוד משל יוה"כ שיכפר על טומאת מקדש שהוא עון כרת פרכינן מה ליוה"כ שכן מרובה כפרתו: **שעיר ושעיר.** שעיר הוה מצי למיכתב בכולהו וכתיב ושעיר וי"ו מוסיף על ענין ראשון להקיש ומהו ההיקש איתקוש שעירי הרגלים לשל ר"ח והוא כבר למד בבנין אב מיוה"כ ודבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בהיקש. כל המלמד בכל המדות חוזר ומלמד חוץ מהלמד בהיקש שאין חוזר ומלמד בהיקש בקדשים והכי אמרינן בזבחים בפרק איזהו מקומן (דף מט:): **שסופו ליודע.** כגון שראוהו שנטמא ונכנס למקדש וסופו להודיעו: **ואותה נתן לכם.** בשעיר החטאת אשר דרש משה והנה שורף כתיב ושל ר"ח היה. ושלשה שעירים קרבו ביום שהוקם המשכן והוא יום שמיני של מלואים שעיר של ר"ח דכתיב (שמות מ) באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד ושעיר דנחשון שהקריב לחנוכת המזבח ובכל הנשיאים אומר (במדבר ז) שעיר עזים אחד לחטאת ובשעיר שמיני כתיב(ג) (ויקרא ט) ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת והשנים אכלו ושל ר"ח נשרף כדילפינן בתורת כהנים(ד) ובשחיטת קדשים בפ' טבול יום (זבחים דף קא:): **עון עון מציץ.** דכתי' בי' ונשא אהרן את עון הקדשים (שמות כח): **מה להלן טומאת בשר.** שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף אלא על הדם או על החלב או על הבשר של עולה שקרב בטומאה(ה) ומרצה ציץ על הקרבן שמכשירו לרצון שאין הבעלים צריכין להביא קרבן אחר אף כאן טומאת בשר יכפר על האוכל בשר קודש טמא והוא טהור: **אי מה להלן עולין.** מה הציץ אינו מכפר על שום חטא אלא מרצה על העולין אף זה ירצה על העולין כי היכי דעביד ציץ ונפקא מינה להיכא דנשבר הציץ ולא יכפר על עון האדם האוכל: **עון העדה כתיב.** אלמא מכפר על עון אנשים הוא: **מכדי מיגמר גמרי מהדדי.** בגזירה שוה ניכפר אתרוייהו ניכפר אדידיה כדקאמרת עון העדה כתיב על אדם האוכל טומאת בשר ואמאי דעביד ציץ לרצות על העולין אם נשבר הציץ: **בין זה לזה.** בין ר"ח לר"ח: **אותה.** ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה: **רב אשי אמר כו'.** ה' יתירא דהעדה ודקדשים דריש למיעוטא:

ניכפרו

הא גמרינן ר"ח מיוה"כ ולא פרכינן. הכא לא גרסינן שכן מרובה כפרה דר"ח מיוה"כ קולא בעינן למילף שלא יכפרו נמי כשאר עבירות ולא שייכא האי פירכא לחומרא אלא גרסינן ולא פרכינן ותו לא והיינו פירכא שכן אינו תדיר: **כדאמר** רב חמא שעיר ושעיר כו'. תימה ועצרת דלא כתיב ביה ושעיר מנ"ל אי בבנין אב דשאר רגלים תפשוט מהכא (ו)דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בבנין אב ועוד דאי בבנין אב אתי למילף בקמא דבתר ר"ח נכתוב ושעיר ואינך ניתי בבנין אב ושמא יש לפרש דלא דריש הכא אלא בההוא שעיר דכתיב בתר ר"ח ואינך ושעיר לשום דרשה וממילא אתו שאר רגלים דכיון דגלי בחד הוו אחריני למד סתום מן המפורש ואפילו בנין אב לא צריך ולקמן דפריך מעצרת ויוה"כ עיקר קושייתו מיוה"כ ופריך דוקא לר"מ משום דאמר כל השעירים כפרתן שוה ואפילו ליוה"כ ור"ת פי' דה"נ סמיך אהיקשא דרבי יונה כדמסיק לקמן ולא נקט אלא תחלת סוגיא דלקמן (ז)דהוי כמו וכו' ואע"ג דר' יהודה לית ליה היקשא דבמועדיכם וכר"מ מ"מ לא מסתבר ליה לרבי יהודה לומר שיהו כל השעירים כפרתן שוה כמו שאומר ר"מ משום דעדיפא ליה היקשא דחילון לפנימי ולית לן למימר דאין מכפר ב' כפרות וגם שלא תהא כפרתו פעמים בשנה ולר' מאיר עדיפא היקשא למועדות: **אבל** חטא שסופו ליודע כמי שיש בה ידיעה לבסוף דמי. וא"ת ולפ"ז אמאי הוצרך לשנויי לעיל דר' ישמעאל סבר לה כר"מ נימא דחילון מכפר אאין בה ואין בה שסופו ליודע דאהאי לא מכפר רגלים ור"ח דכיון שסופו ליודע לא קרינן ביה חטא שאינו מכיר בו אלא ה' ויש לומר כיון דהאמת דלר' יהודה חטא שסופו ליודע מכפרים רגלים ור"ח לא מסתבר ליה להש"ס שיחלוק עליה רבי ישמעאל בדבר זה: **אי** מה להלן עולין כו' ונפקא מינה היכא דנשבר הציץ כו' וציץ נפקא מינה לטומאה שאירעה בין זה לזה. ואם תאמר אמאי לא משני כדמשני בסמוך דאין אחר נושא אותו עון וי"ל דהיך לא מקרי אחר לגבי ר"ח כיון דעולין לא כתב בר"ח אלא דיליף מציץ אבל אעון העדה דכתיב בר"ח משני שפיר בסמוך דאין אחר נושא אותו עון ומהר"ר שמואל מפרש מה להלן עולין כלומר דציץ מכפר אקרבן עד שיהא מרוצה ור"ח מכפר על עון המקריב שהקריבו בטומאה והשתא אין אנו צריכין לנפקותא דנשבר הציץ ומשני עון העדה כתיב פי' עון דלא שייך אלא בעדה ועולין שייך אף בקרבן אי נמי עון העדה ולא עון הכהן: **וניכפר** ר"ח אדידיה ואדציץ. פירוש קרבן שקרב בטומאה בשעה שקרב ר"ח דקרבנות שקרבו בטומאה קודם ר"ח אין סברא שיכפר דהיאך יכפר למפרע מה שכבר קרב בטומאה: **וניכפר** ציץ אדידיה ואדר"ח. וא"ת ואמאי לא משני דעון אחד הוא נושא ולא ב' עונות וי"ל דגבי ציץ כתיב עון הקדשים וטומאת בשר ועולין הוו תרוייהו עון הקדשים ועוד עון הקדשים משמע שפיר ב' עונות דקדשים משמע קדשים הרבה: **אמר** קרא אותה. אפירכא קמייתא לא מצי לשנויי הכי דאותה אעון העדה קאי ודוקא בטומאת בשר אין אחר נושא עון: **רב** אשי אמר העדה כו'. נראה דלא פליגי וע"כ איצטריך דרשה דאותה משום פירכא דלקמן דרגלים אמאי לא מכפרי אדר"ח ודרשה דרב אשי נמי איצטריך לר"ש כר' יהודה דלא משמע ליה אותה כדלקמן: **הכא** נמי שעיר ושעיר. אהיקשא דר' יונה סמיך כדפרישית לעיל:

ואיתקוש

רבינו חננאל

וכיון דכתיב ושעיר וי"ו מוסיף ואתקש שעירי רגלים לשעירי ראשי חדשים במה שאלו מכפרים אלו מכפרים. איבעיא להו כי קאמר ר' יהודה בחטא שאין סופו להודע. אבל חטא שסופו להודע כמי שיש בו ידיעה לבסוף דמי. ושעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר וכו'. ופשטנא מהא דתניא על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף בחטא שאין סופו להודע (א) שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי ר' יהודה. ר' שמעון אומר שעירי הרגלים מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. מאי טעמא שעיר ושעיר ו' מוסיף ואתקש. ולא אשכחנן לה כפרה במקום אחר. דמי שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתים בר קרבן הוא. ומי שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שעיר של יוה"כ הנעשה בפנים תולה. ומי שאין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף של יוה"כ הנעשה בחוץ מכפר על כרחך לא מכפרי שעירי הרגלים אלא על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. ושעירי ר"ח מכפרין על טהור שאכל בשר קדש טמא דברי ר' שמעון מאי טעמא יליף עון עון מציץ. בשעיר ר"ח כתיב ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה וגו' ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה וגו' והיא חטאת דר"ח. ובציץ כתיב והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים וגו' וגרסי' בתחלת יומא (דף ז) על מה הציץ מרצה על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון כו'. קתני מיהא בשר שנטמא ונקרב הציץ מרצה כך עון הכתוב בשעיר ר"ח מכפר על טהור שאכל קדש [טמא]. ודחינן אי מה בציץ אינו נושא אלא על עון העולים על גבי המזבח. אף שעיר ר"ח אינו מכפר אלא על העולים. ופרקינן עון העדה כתיב כלומר עון העדה שהקרבן בא על עון העדה והיא החטאת שכפרתה באכילתה כדכתיב ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכהנים אוכלין והבעלים מתכפרין. ואימא שעיר דר"ח מכפר בטהור שאכל קדש טמא ובעולים שנטמאו ונקרבו (ב) ונשבר הציץ ואינו מכפר יהא שעיר ר"ח מכפר בשניהם. ודחינן עון כתיב עון אחד הוא נושא ואינו נושא שתי עונות וכו'. רב אשי אמר בשעיר ר"ח כתיב עון העדה ולא הקדשים.

א) עי' תוס' ד"ה מינה. ב) ונ"מ להיכא שנשבר הציץ וכו'

מסורת הש"ם

א) [לקמן י.], ב) [לקמן יד.], ג) בס"א: ושעיר שמיני דכתיב, ד) [שמיני פרק ב], ה) [פסחים פ:], ו) [זבחים כ.].

תורה אור השלם

1. מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְיָ: ויקרא י יז

2. וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ: שמות כח לח

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין אחר כצ"ל:
(ב) רש"י ד"ה גלוי כו' אלא על טומאת:
(ג) בא"ד מיניה הס"ד ואח"כ מ"ה כולה מילתא:
(ד) בא"ד מה ואתה בא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה כדאמר וכו' דהוי כמו וכו'. לעין זה ברכות דף מה ע"א תוס' ד"ה שלשה. שבת דף קכב ע"א תוס' ד"ה אפוכי. גיטין דף פ ע"ב תוס' ד"ה זו. נזיר דף נד ע"ב תוס' ד"ה ת"ש. לקמן דף מא ע"א תוס' ד"ה ימתין. מעילה דף יב ע"ב תוס' ד"ה חלב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones